

29. maj 2020

Eksportmarkederne åbner gradvist op igen

Frank Øland   frha@lf.dk   2012 3789.
 Finn Christensen   fch@lf.dk
 Oliver Bentsen   olbe@lf.dk

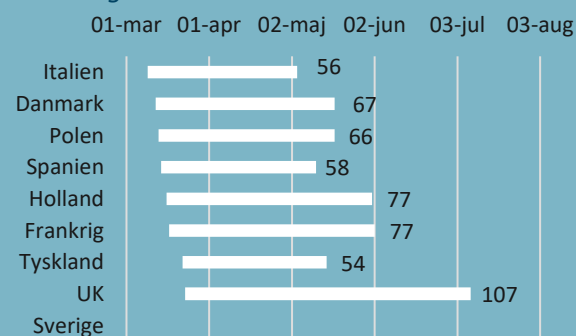
- Flere europæiske lande har åbnet op for foodservice, hvilket repræsenterer et vigtigt marked for især highend produkter indenfor oksekød, grisekød og fisk.
- Nedlukningen efterfølges af en periode, hvor kunderne kun gradvist kommer tilbage til restauranter mv. Coronakrisen har desuden presset priserne.
- Den samlede eksport fra fødevareklyngen forventes at falde med 4,5 til 9,0 mia. kr. i forhold til sidste års rekordniveau, så eksporten lander på ca. 160-165 mia. kr. i år.
- Pga. COVID-19 er der i øjeblikket ekstraordinær stor usikkerhed forbundet med eksportprognosen.

Highend produkter til foodservice har været svære at afsætte.

Coronakrisen har ændret afsætningsmarkederne for de danske fødevarevirksomheder. Forbrugerne har ændret adfærd og forbruget af fødevarer har i en række lande været dækket af detailhandlen, fordi restauranter, cafeer og hoteller har været lukket ned.

De fleste europæiske lande har været lukket ned i en længere periode fra omkring midten af marts. De fleste lande har anvendt strategier, der indeholder elementer af selvisolation, social afstand, nedlukning af offentlige begivenheder, skolelukninger, nedlukning af erhvervslivet og grænselukninger. Strategierne har i høj grad begrænset spising udenfor hjemmet. Sverige og Letland er de eneste to EU-lande, som under hele krisen har tilladt restauranter mm. at have åbent, men i praksis har foranstaltninger og manglende kunder alligevel ført til, at mange spisesteder har været lukket.

Nedlukning af foodservice på udvalgte markeder, antal dage

Kilde: Landbrug & Fødevarer.

Ved indgangen til 2020 lå fødevareklyngens eksport på et højt niveau. Fremgangen var på 2,6 mia. kr. efter de første to måneder af året i forhold til samme periode i 2019, svarende til en stigning på 10 pct.

Det er først med de kommende detaljerede eksporttal for marts og de følgende måneder, at krisens indvirkning kan aflæses i den offentliggjorte statistik. Enkelte varegrupper er påvirket mere af coronakrisen end andre, men det ser ud til, at eksporten fra erhvervet i mindre grad end den øvrige danske vareeksport er ramt af krisen.

For Asien ses en fortsat god efterspørgsel efter især grisekød og markedssituationen i Kina går hurtigt mod en normalisering. Den kinesiske efterspørgsel forventes at være høj resten af året. Det samme gælder for eksporten til Japan. Det er især nedlukningen af de sydeuropæiske lande, der har påvirket eksporten negativt.

Flere europæiske lande er dog gradvist ved at åbne samfundet op igen. Selvom åbningen også gælder spisesteder i flere lande, herunder Danmark, forventes det at tage lang tid inden kunderne fuldt ud er tilbage på restauranter mv. Italien åbnede op den 4. maj, Spanien den 11. maj, Tyskland den 15. maj, Danmark og Polen den 18. maj. Der er fortsat lukket i Holland, Frankrig og Storbritannien.

I mange lande har befolkningen ikke haft adgang til foodservice (restauranter, udespisning men til take-away). Det har betydet, at forbruget i høj grad er flyttet til detailhandlen. Det har været muligt for eksportvirksomhederne at transformere noget af salget fra foodservice til detailhandlen. Især efterspørgslen efter highend varer er dog ramt, da det især er de relativt dyrere kød- og fiskevarer, der afsættes indenfor foodservice (fx dagfanget fisk og skaldyr, fx jomfruhummer), mens der fx anvendes mere hakket kød ved madlavning i hjemmet.

Foranstaltningerne for at undgå smittespredning har øget den logistiske træghed, men fødevarerklængens afsætningsmarkeder er fortsat åbne.

Eksportstatistikken fra Danmarks Statistik har endnu ikke opgjort detaljerede data, som på nuværende tidspunkt kan dokumentere det præcise omfang af krisens påvirkning på handlen.

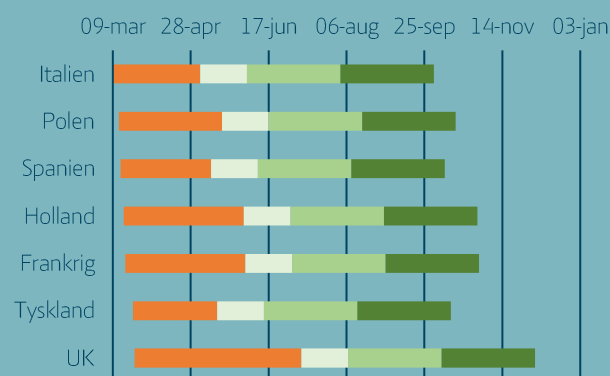
I det følgende ses derfor på to scenarier, hvor grundlaget for det første scenarie er en relativ hurtig normalisering af markederne; de fleste funktioner i samfundet starter op igen før sommerferien. Mens der i det andet scenarie forventes en øget træghed, hvor forbrugerne er mere forsigtige med at vende tilbage til det vanlige købsmønster. Gældende for begge forventes, at landene reagerer relativt ens og med samme grad af åbenhed, når først markeder er genåbnet.

De to scenarier udtrykker en vis usikkerhed i relation til i hvilken grad eksporten er påvirket af coronakrisen og stor usikkerhed omkring, hvor hurtigt forbruget normaliseres. Baseret på de to scenarier vurderes det, at den samlede eksport fra fødevarerklængens reduceres med 4,5 til 9,0 mia. kr. i 2020 i forhold til eksporten året før. Dermed kan eksporten falde til ca. 160-165 mia. kr. i år. Der er stor usikkerhed forbundet med estimatet.

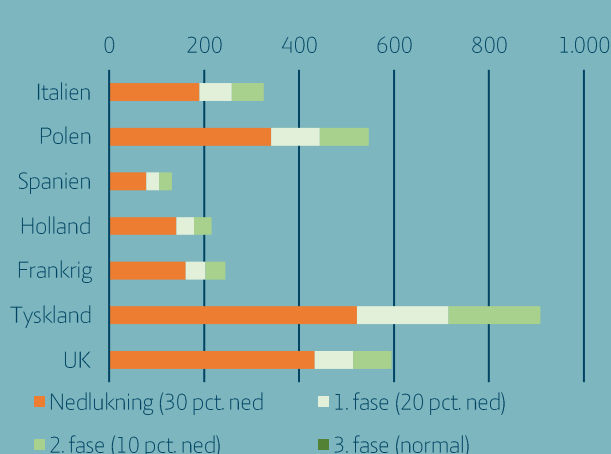
Scenarie 1: Hurtigt tilbage til normalen

150 dage efter genåbningen er eksporten tilbage på indeks 95 på trods af øget ledighed, usikkerhed mv. Det samlede forventede tab for de her udvalgte lande vurderes for varegrupperne gris, oksekød og fisk at være på i omegnen af 3,0 mia. kr. gældende for hele perioden. Der kan derudover komme yderligere nedgang på andre markeder og varegrupper, samt nedadgående prispres. Den samlede eksport forventes at kunne falde med op til 4,5 mia. kr.

Gradvis genåbning af udvalgte markeder, dage

Estimeret tab på udvalgte markeder, mio. kr.

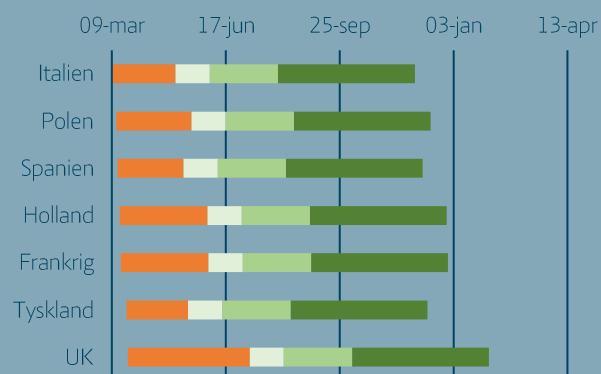

Kilde: Landbrug & Fødevarer.

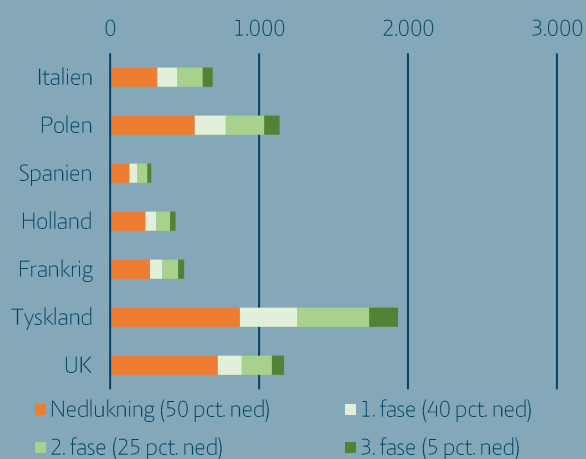
Scenarie 2: Langsommere tilbage til normalen og hårdere ramt

210 dage efter genåbningen er eksporten tilbage på 95 pct. af den forventede normal. Det samlede forventede tab for de her udvalgte lande vurderes for varegrupperne gris, oksekød og fisk at være på 6,0 mia. kr. gældende for hele perioden. Der kan derudover komme yderligere nedgang på andre markeder og varegrupper, samt et nedadgående prispres. Den samlede eksport forventes at kunne falde med op til 9,0 mia. kr.

Gradvis genåbning af udvalgte markeder, dage

Estimeret tab på udvalgte markeder, mio. kr.

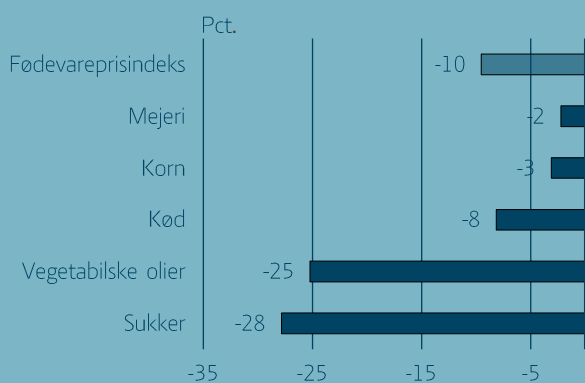
Kilde: Landbrug & Fødevarer

Coronakrisen kan give længerevarende prispres

De globale fødevarepriser faldt med 3,4 pct. i april og er nu faldet med knap 10 pct. siden januar. Vegetabiliske olier og sukker er faldet med mere end 25 pct. siden januar. Det skyldes især olieprisens kollaps, som gør det mindre rentabelt at producere biobrændsel af vegetabiliske produkter, herunder majs og oliefrø.

Eftervirkningerne af det globale udbrud af coronavirus betyder, at global økonomi er i en dyb recession, der ikke er set siden 30'erne. I nyere tid er det bedste sammenligningsgrundlag finanskrisen i 2008. Dengang faldt de globale fødevarepriser med i 35 pct. i løbet af ni måneder. Derefter tog det knap to år før priserne var tilbage på niveauet inden finanskrisen.

FAO fødevareprisindeks, ændring siden 1. jan '20.

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. FAO.

Situationen adskiller sig dog væsentligt fra i dag, da fødevarepriserne steg kraftigt op mod finanskrisen. Op til coronakrisen har priserne overordnet ligget relativt stabilt. Derfor vurderes det at være mere sandsynligt, at priserne falder 10-15 pct. afhængig af fødevarerarten. Der kan være udsigt til lavere priser i resten af 2020 end i samme periode sidste år.

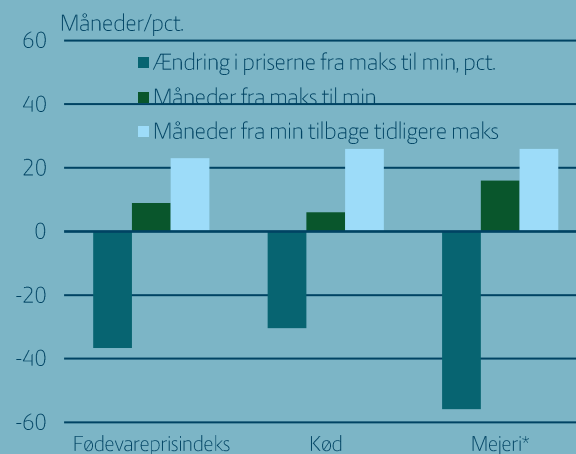
Erfaringerne fra 2008 til 2009 viser, at priserne på kød (som én kategori) faldt med 30 pct. fra toppen inden finanskrisen til bunden blev nået. Dette tog

kun seks måneder. Det skyldes bl.a., at det tager tid før man kan omstille den animalske produktion til en lavere efterspørgsel. Herefter tog det to år før priserne igen var oppe på niveauet inden finanskrisen.

Denne gang kan en ekstraordinær høj efterspørgsel fra det kinesiske marked pga. afrikansk svinepest holde hånden under priserne på fx gris. Priserne forventes at ville falde yderligere, men det er fra et rekordhøjt niveau og bunden vil formentlig fortsat være på et pænt niveau.

Mejeri er indtil videre kun faldet 2 pct. fra jan-apr. 2020. Trækkes parallel til under finanskrisen, så faldt mælkeprisen med omkring 50-60 pct. fra top til bund i løbet af halvandet år. Herefter tog det mere end to år før priserne kom op i et nyt, men lavere topniveau. Situationen adskiller sig dog fra i dag, da priserne steg voldsomt op mod finanskrisen. Op til coronakrisen har priserne ligget relativt stabilt og det forventes at fortsætte, blandt andet pga. pæn efterspørgsel fra Kina. Der er risiko for mindre prispald.

Udviklingen i priserne ved finanskrisen

Anm.: *Mejeri steg ekstremt meget inden finanskrisen og kom ikke tilbage til tidligere maks før flere år efter. I grafen er der det antal måneder indtil ny top, men på lavere niveau.

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. FAO